

Agent Orange igen

Bille

Af Morten Rasmussen

I juni blev der holdt en indledende høring i New York i den næste runde af de retssager, der er anlagt mod 35 kemiske industrivirksomheder, herunder Dow Chemicals og Monsanto. Virksomhederne producerede i sin tid Agent Orange og andre plantegifte og afløvningsmidler, der i store mængder – anslået over 70 millioner liter – blev spredt under Vietnam-krigen. Stofferne, der indeholder det ekstremt giftige dioxin, anses for at være årsag til omfattende forekomster af fødselsdefekter, sterilitet og alvorlige sygdomme som kræft.

Sagsøgerne var dels amerikanske Vietnam-veteraner, der lider under følgerne af at have arbejdet med stoffet, og vietnamesiske ofre, repræsenteret ved organisationen Vietnam Association for Victims of Agent Orange/Dioxin (VAVA). Sagsøgerne har ikke taget stilling til hvilken form for erstatning, man vil kræve. Det vil man vente med, til man eventuelt har vundet sagen.

Når man har valgt at sagsøge de kemiske virksomheder og ikke den amerikanske regering, er det fordi regeringen har immunitet ("sovereign

immunity") i henhold til amerikansk lovgivning og dermed ikke kan sagsøges for sine handlinger, medmindre den selv giver tilladelse dertil.

Sagen blev allerede i 2005 behandlet ved en lavere domstol, men blev her afvist efter den indledende høring, altså uden at den var nået til egentlige retsmøder.

Vietnam-veteranernes sag blev afvist med den begrundelse, at regeringens immunitet også omfattede virksomhederne, der var kontraktpartnere med regeringen. Veteranernes advokater hævdede, at virksomhederne ikke havde leveret, hvad regeringen havde bestilt, nemlig "rene" plantegifte, der ikke kunne gøre skade på mennesker eller dyreliv.

Vietnamesernes sag blev afvist med begrundelsen, at brugen af plantegifte ikke stred mod internationale regler, der forbyder brug af kemiske våben mod civile i krigssituationer. Vietnamesernes advokater derimod hævdede, at bevidst brug af dioxinholdige stoffer i tæt-befolkede områder gennem længere tid klart strider mod internationale regler. Advokaterne hævdede også, at plantegiftene kunne have

været produceret med langt lavere dioxinindhold, hvis de var produceret ved lavere temperaturer og langsommere produktionsprocesser, men at virksomhederne bevidst undlod dette af hensyn til egen indtjening.

Advokaterne kunne også pege på, at de kemiske virksomheder og en gruppe amerikanske Vietnam-veteraner i 1984 indgik et forlig, der indbragte veteranerne 184 millioner dollar, og at den amerikanske regering i dag udbetaler invalidepensioner til veteraner, der har arbejdet med Agent Orange og lider af følgesygdomme.

Efter afvisningen i 2005 appellerede sagsøgerne – veteraner såvel som vietnamesere – og 18. juni i år blev en indledende høring afholdt ved en højere retsinstans i New York. Som i 2005 var der tale om en indledende høring, der skulle afgøre, hvorvidt sagen skal føres videre som en egentlig retssag.

Domstolen skal efter høringen overveje dette nærmere, og det vides ikke, hvornår afgørelsen kommer – det kan meget vel tage halve eller hele år. På Vietnam Ajour vil vi naturligvis følge udviklingen

ge og andre plantegifte, der blev sprøjtet ud over Vietnam under krigen

n for retten

Billeder fra bogen "Agent Orange: Collateral Damage In Vietnam" af fotograf og forfatter Philip Jones Griffiths

EN DELEGATION AF OFRE

I forbindelse med retsmødet i New York ankom en delegation af vietnamesiske Agent Orange-ofre til USA. Delegationen ankom til San Francisco 10. juni og fortsatte til New York. Undervejs mødtes den med amerikanske organisationer, der støtter deres sag, herunder flere veteranorganisationer, og tre tv-stationer bragte indslag om delegationen.

Nogle af delegationens medlemmer var: Tran Xuan Thu, vicepræsident og generalsekretær i Vietnam Association for Victims of Agent Orange/Dioxin (VAVA). Han var med i den sydvietnamesiske befrielsesfront under krigen, og efter krigen i den vietnamesiske hær. Senere blev han professor og doktor i kemi, og har bl.a. været leder af Vietnam - Russia Tropical Centre of Science and Technology. Han blev pensioneret i 2003 og har siden arbejdet i VAVA.

Nguyen Muoi, født i 1983, er 2. generations Agent Orange-offer. Hans far var under krigen i den sydvietnamesiske regeringshær og stationeret i et område, der kraftigt blev sprøjtet med Agent Orange. Han spiste tit vilde frugter og grønsager og drak vand fra floderne. Sønnen Muoi har

i mange år haft svære smerter i maveregion og ryg, som gør det vanskeligt at bevæge sig. Det har ikke været muligt at finde en behandling, og han blev i 2003 diagnosticeret med alvorlige skader på ryghvirvlen, som betød at han måtte opgive sin uddannelse. Han bliver i dag plejet og økonomisk underholdt af sin far.

Nguyen Thi Hong, født 1947, sluttede sig til den sydvietnamesiske befrielsesfront i 1961 og arbejdede i felten som sygeplejerske. Hun blev direkte udsat for en Agent Orange-sprøjtning i 1964 og indtog senere en del forurenede føde og drikkevand. Hun blev gift i 1969, og hendes første graviditet endte i en ufrivillig abort efter 4-5 måneders svangerskab. Hun fik siden tre børn, der alle blev født for tidligt, alle var svagelige, ofte syge og krævede meget pleje. Senere blev hun bosat nær Bien Hung-søen, hvis vand har vist sig stærkt forurenede af Agent Orange-depoterne i den nært beliggende amerikanske base i Bien Hoa. Hendes helbred forværredes, og hun måtte tidligt lade sig pensionere. Hun blev diagnosticeret med forstørret milt, skrumpelever og brystkræft, og led desuden af åndedrætsbesvær, forhøjet blodtryk, knoglekræft, galdesten, blæresten, åreknuder og kroniske sår på benene. Hun var svært bevægelseshæmmet. Nguyen Thi Hong døde af sin

kræftsygdom 20. juli efter sin hjemkomst.

Nguyen Van Qui, født 1955, gjorde tjeneste i den nordvietnamesiske hær under krigen i forskellige sydvietnamesiske provinser. I perioden 1972-75 spiste han ofte maniok og vilde grønsager, og drak vand fra områder, der var sprøjtet med Agent Orange. Allerede dengang led han af hovedpine, træthed og hudirritation. I 1983 blev han gift. Hans første barn var dødfødt og stærkt misdannet, og hans kone krævede skilsmisse. Han var på det tidspunkt bosat og arbejdede i Vung Tao, men måtte kort tid efter stoppe med at arbejde på grund af svækkelse og kronisk udmattelse. Han blev gift igen i 1987 og flyttede til Haiphong til sin kones familie, hvis økonomiske støtte, han var afhængig af. Han fik en søn, der blev født med misdannet ryggrad og lemmer samt mentalt handicap. Sønnen kan ikke koordinere arm- og benbevægelser, han kan ikke stå, gå og bruge sine hænder, han kan ikke klare sig selv, endsig gå i skole eller arbejde. Kort efter fik Qui en datter, som også var mentalt handicappet og desuden døvstum og også ude af stand til at klare sig selv. I 2003 blev Qui akut indlagt i Hanoi med åndedrætsbesvær. Han blev diagnosticeret med mavekræft, leverskader og væske i lungerne. Nguyen Van Qui døde 11. juli efter hjemkomsten til Vietnam.

USA AFVISER ALLE KRAV

I mange år har den amerikanske regering afvist alle vietnamesiske krav om kompensation for skader forårsaget af Agent Orange, og hævdede, at der ikke var videnskabelig dokumentation for dette.

Men på det seneste er der sket en ændring, idet den amerikanske regering har bevilget penge til medicinsk hjælp til handicappede i Vietnam og har bevilget 3 millioner dollar til oprensning efter dioxinforurening og behandling af dioxin-relaterede sygdomme. Ved en workshop i Hanoi for nylig mellem repræsentanter for forsvarsministerierne i Vietnam og USA fremlagde amerikanerne planer for et toårigt studium af, hvor Agent Orange havde været oplagret og spredt, samt i hvilket omfang.

700.000 STØTTER

Underskriftsindsamlingen, der er startet af Britain-Vietnam Friendship Society, har nu rundet de 700.000 underskrifter. Underskriftsindsamlingen, der er verdensomfattende, bakker op om retssagerne mod de kemiske virksomheder og opfordrer den amerikanske præsident og regering samt de kemiske virksomheder til at påtage sig ansvaret for de skader, der er sket, samt betale kompensation til ofrene. Man kan skrive under på

www.petitiononline.com/AOVN